

College van Dijkgraaf en Hoogheemraden
van het Hoogheemraadschap van Rijnland
Postbus 156
2300 AD Leiden

18 maart 2014

Per telefax: 071 - 5123916

Betreft: Zienswijze ontwerp-peilbesluit Watergebiedsplan Polders Stein-Oukoop

Geacht College,

Vereniging De Sluipwijkse Plassen behartigt de belangen van eigenaren in het Reeuwijkse Plassengebied en aanliggende polders, waaronder de polders Oukoop en Negenviertel en Stein-noord.

Onze vereniging dient een zienswijze in voor het ontwerp-peilbesluit Watergebiedsplan Polders Stein-Oukoop, ter visie gelegd op 4 februari 2014.

Onze zienswijze betreft het volgende:

1. Het waterpeil in het gebied tussen de Twaalfmorgen en de spoorlijn Gouda-Woerden is door het effectueren van het vorige peilbesluit voor polderdeel Stein-noord ww 39b (vaststelling 2004) in het eerste decennium van de 21^e eeuw fors verhoogd. De laatste stap in deze peilverhoging is heel recent (eerste kwartaal van dit jaar) uitgevoerd in het westelijk deel van Stein-noord. De peilverhoging had tot doel de natuurwaarden van het reservaat van Staatsbosbeheer te vergroten door vernatting van oevers en weidepercelen. De peilverhoging heeft geresulteerd in het toenemen van de aantallen broedende weidevogels. Maar de verhoging heeft tegelijkertijd ernstige negatieve gevolgen gehad voor de waterkwaliteit en de biodiversiteit in de sloten en plassen. In het voorliggende peilbesluit wordt de bestaande situatie zonder adequate evaluatie van de bovengenoemde en bij Rijnland bekende effecten grotendeels gecontinueerd. Hierdoor zal de kwaliteit van Stein, onderdeel van het KRW-lichaam van het Natura 2000-gebied, verder schade lijden c.q. niet kunnen gaan verbeteren naar de door de EU gestelde normen. Om deze reden hebben wij ernstig bezwaar tegen het nieuwe peilbesluit.
2. De hogere waterstand in Stein-noord heeft ertoe geleid, dat zeer veel extra gebieds-vreemd rivierwater moest worden ingelaten in het KRW-lichaam Reeuwijkse plassen. Dit water is in droge perioden ook in Stein-noord terechtgekomen. De negatieve effecten van relatief sulfaatrijk, relatief basisch, fosfaatrijk en relatief chloriderijk inlaatwater op het aquatische systeem van veenplassen en veenweidegebieden zijn bij uw waterschap voldoende bekend.

Om deze reden wordt nu gezocht naar alternatieve mogelijkheden voor waterinlaat uit ander boezemwater, zoals de Enkele Wiericke. Dit kan voor de Reeuwijkse plassen gunstig zijn, omdat de invloed van gebiedsvreemd inlaatwater op de plassen hierdoor wordt beperkt. Voor het aquatische systeem van de polders Oukoop en Stein-noord zal de negatieve invloed van het inlaatwater toenemen. Het behalen van de KRW-normen in deze polders raakt hierdoor verder buiten beeld.

Het is goed te beseffen, dat de oorzaak van dit probleem de sterk toegenomen water-vraag is door de peil-opzetting na 2004.

Daarom is ons voorstel dit hoge peil in de zomermaanden, de periode dat het peil afhankelijk is van waterinlaat, te heroverwegen.

3. In het Gebiedsdocument Polder Stein en Weidegebied van 4 juni 2013 jl. geeft u zelf al aan, dat er problemen zijn met de waterkwaliteit gerelateerd aan de KRW-normen in polder Oukoop en Stein-noord. De bijgevoegde cijfers laten zien, dat de KRW-normen voor diverse waarden niet gehaald worden. Wij citeren:

“Polder Stein is enkele jaren geleden in het bezit gekomen van Staatsbosbeheer. Sinds die tijd wordt er niet meer bemest en is het peil opgezet. Dit heeft nog niet geleid tot een afname van de fosforconcentratie, deze lijkt zelfs iets toe te nemen. Het is mogelijk dat door het verhoogde peil meer fosforuitspoeling plaatsvindt. Fosfaat dat aan ijzer gebonden is kan bij vernatting (die leidt tot verlaging van de zuurstofconcentratie) weer vrijkomen. Omdat de toplaag van de bodem niet wordt afgegraven, maar verschraald wordt door te maaien en af te voeren (wat minder effectief is), gaan we ervan uit dat het fosforgehalte hierdoor de komende jaren niet veel omlaag zal gaan. De stikstofconcentratie in polder Stein is de afgelopen jaren wel iets gedaald, waarschijnlijk als gevolg van de hierboven genoemde maatregelen. Bij vernatting treedt meer denitrificatie op, waardoor nitraat wordt omgezet in gasvormige stikstof.”

Hieruit blijkt, dat Rijnland zelf een relatie tussen het verhoogde peil en de toegenomen fosfaatwaarden in de sloten mogelijk acht.

Het is voor ons daarom onduidelijk waarom u ditzelfde citaat opneemt in uw ontwerp-peilbesluit versie 1 d.d. 9 oktober 2013 zonder nadere maatregelen voor beperking van deze problemen onderzocht of in kaart gebracht te hebben. De enige toevoeging in het ontwerp-peilbesluit is:

“Conclusie: Het water in polder Stein-Noord is redelijk voedselrijk. Vanuit de KRW is het gewenst hier een oplossing voor te zoeken.”

4. Onze leden die in het betreffende gebied eigendom hebben, kunnen uw indruk dat er problemen zijn met de waterkwaliteit en het bereiken van de KRW-doelen in polder Oukoop en in het bijzonder in polderblok Stein-noord alleen maar onderstrepen. Sinds het opzetten van het peil in Stein-noord zijn de watervegetaties zo goed als geheel verdwenen. Van de vroeger algemeen voorkomende Krabbescheer is in het hele polderblok nog slechts één kleine groeiplaats aanwezig (in het geïsoleerde uiteinde van een sloot). De kleur van het water is gedurende het hele jaar groen en bruin met een minimaal doorzicht van slechts vijftien tot twintig centimeter. Er groeit zelfs geen kroos en FLAB meer. In de sloten worden alleen nog huisjes van dode slakken aangetroffen. De slootkanten met vroeger bijzondere vegetaties zijn verrot en laten op diverse punten los. Er drijven stukken vegetaties in het water. Onder de nog bestaande slootkanten kan men voelen hoe het water invreest op het veen. Het oplossen van het veen in de slootkanten door verhoogde waterstanden en de invloed van gebiedsvreemd inlaatwater kan eveneens bijdragen aan de geconstateerde toename van fosfaatgehalten.
5. Uw hoogheemraadschap heeft in 2006 en 2007 de visstand geïnventariseerd binnen het Natura 2000-gebied Broekvelden-Vettenbroek en Stein (Monitoring van de visstand op acht locaties binnen het beheersgebied van het Hoogheemraadschap van Rijnland). Over de ecologische aspecten van de waterkwaliteit wordt in deze rapportages

(Weergave in Beheerplan Natura 2000 gebied Broekvelden, Vettenbroek en polder Stein-werkdocument 27 mei 2010) over polder Stein vermeld:

“In polder Stein varieert de diepte van de sloten tussen 0,3 en 0,8 meter en is het doorzicht 0,4 tot 0,7 meter. Bijna de helft van het visbestand (49%) bestaat uit lymnofiele soorten, een duidelijke indicatie voor een goede watervegetatie.”

Over het voorkomen van de aan waterplanten en zoetwatermossels gebonden vissoort Bittervoorn vermeldt het inventarisatie-rapport:

“In polder Stein-noord zijn de meeste bittervoorns gevangen: een dichtheid van 1196 exemplaren over een oppervlakte van 8,8 hectaren.”

In het kader van de Flora- en faunawet is de Bittervoorn “strikt beschermd” en een tabel 3 soort. Het verdwijnen van de watervegetaties in de sloten in Stein-noord heeft ongetwijfeld geresulteerd in een drastische afname van het geschikte leefgebied van deze beschermde vissoort. Het is niet uit te sluiten, dat door de recente peilopzetting in het westelijk deel van Stein-noord het habitat van deze vis verder wordt aangetast. Het is zelfs mogelijk, dat door de achteruitgang van het aquatisch ecosysteem van Stein-noord de Flora- en faunawet reeds is en in de toekomst verder wordt overtreden.

Er bestaat in dit Natura 2000-gebied een duidelijke relatie tussen het ontwerp-peilbesluit, de KRW-normen en de Europese natuurwetgeving. De EU vraagt nl. dat doelen en maatregelen in dergelijke gebieden “goed worden gecoördineerd”.

Om bovenstaande redenen verzoeken wij u dringend:

- de effecten van het vorige peilbesluit op de waterkwaliteit en op de beschermde natuurwaarden te evalueren;
- het ter visie gelegde peilbesluit te herzien, beter te onderbouwen vanuit KRW-normen en natuurwetgeving en te koppelen aan maatregelen tot herstel van de aanwezige waarden.

Met vriendelijke groet,

namens het bestuur van De Sluipwijkse Plassen,

W.A.F.X. de Fraiture,
voorzitter